ಕರ್ಮವು ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಅದರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ಮಫಲವನ್ನು ಭೋಗಿಸುವ ಸ್ಥಿರ ಆತ್ಮವುಂಟು. ಬುದ್ಧನು ಈ ಎರಡೂ ದೃಷ್ಟಿಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದ. ಆತನ ಪ್ರಕಾರ ಕರ್ಮಫಲವನ್ನು ನೀಡುವ ದೇವರು ಎಂಬ ತತ್ತ್ವ ಇಲ್ಲ. ಕರ್ಮವು ಲೌಕಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಿದ್ದು ತನ್ನ ಸ್ವಭಾವದ ಪ್ರಕಾರ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿರುವ ಒಂದು ಅಪೌರುಷ ನಿಯಮ.

ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮವು ವೈದಿಕ ರೀತಿಯ ಯಾಗ-ಯಜ್ಞಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಚಿಂತನೆ. ಕಾಲಾನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಈ ಧಾರ್ಮಿಕವಿಧಿಗಳು ಬುದ್ಧನ ಸುತ್ತ ಬೆಳೆದ ಆರಾಧನೆ, ನಂತರ ಪೂಜೆ, ವಿಗ್ರಹ, ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟದ್ದು ಕುತೂಹಲಕಾರಿಯಾದ ವಿಚಾರ. ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮವೂ ಬೌದ್ಧರಿಂದ ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಎರವಲು ಪಡೆದು ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಬೌದ್ಧಯುಗ ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದ ಮೇಲೆ ಆಳವಾದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿದ ಯುಗ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ✪

ಪ್ರಹಸನ ಪ್ರಸಂಗ

ಸುಮಾರು ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಅಮೆರಿಕ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಶ್ರೀಮಂತರಾಗಿದ್ದ ರಾಕ್‌ಫೆಲರ್ ಅವರಿಗೆ ಅವರ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಶ್ರೀಮಂತ ಗೆಳೆಯ ಹೇಳಿದ: "ನೋಡು, ಆ ಫ್ರಾಂಕ್ಲಿನ್ ಕಳೆದ ಆರು ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ ನನ್ನಿಂದ ಮೂವತ್ತು ಸಾವಿರ ಡಾಲರ್ ಸಾಲ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ; ಈವರೆಗೂ ಅಸಲು ಇರಲಿ, ಬಡ್ಡಿಯನ್ನೂ ಚುಕ್ತಾ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಕೇಳಿದರೆ ಏನೇನೋ ಸಬೂಬು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಯೋಚನೆಯಾಗಿದೆ."

"ಹಾಗಾದರೆ ಅವನ ಮೇಲೆ ಕೇಸು ಹಾಕು," ಎಂದ ರಾಕ್‌ಫೆಲರ್.

"ಅದು ಅಷ್ಟು ಸರಳವಾಗಿದ್ದರೆ ನಾನೇಕೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೇಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅಸಲು ವಿಷಯವೆಂದರೆ, ನಾನು ದುಡ್ಡು ಕೊಟ್ಟದ್ದಕ್ಕೆ ಅವನಿಂದ ಪತ್ರವನ್ನೂ ಬರೆಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ!" ಎಂದು ಗೆಳೆಯ ತನ್ನ ಪೇಚಾಟವನ್ನು ತೋಡಿಕೊಂಡ.

"ಹಾಗೋ?" ಚಾಣಾಕ್ಷ ರಾಕ್‌ಫೆಲರ್ ಹೇಳಿದ: "ಈಗಲೂ ಕಾಲ ಮಿಂಚಿಲ್ಲ. ಈಗಿಂದ ಈಗಲೇ ಅವನಿಗೊಂದು ಪತ್ರ ಬರೆದು, 'ನನಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಅರವತ್ತು ಸಾವಿರ ಡಾಲರ್‌ಗಳನ್ನು ಒಂದು ತಿಂಗಳೊಳಗಾಗಿ ಬಡ್ಡಿ ಸಮೇತ ವಾಪಸು ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಕೇಸು ಹಾಕುತ್ತೇನೆ' ಎಂದು ತಿಳಿಸು."

"ಅದ್ಹೇಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ? ನಾನು ಕೊಟ್ಟದ್ದು ಮೂವತ್ತು ಸಾವಿರ. ಈಗ ಅರವತ್ತು ಸಾವಿರ ಅಂತ ಬರೆದರೆ ತಪ್ಪಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆ?" ಗೆಳೆಯ ಕೇಳಿದ.

"ಅಯ್ಯೋ ಪೆದ್ದ! ನಿನ್ನ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಆಚೆ ಇಡು. ಆನೆಯನ್ನು ಖೆಡ್ಡಾಕ್ಕೆ ಬೀಳಿಸಬೇಕಾದರೆ ಇದೇ ಉಪಾಯ! ನಿನ್ನ ಕಾಗದ ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೆ ಆತ ಕೆಂಡಾಮಂಡಲ ಕೋಪದಿಂದ ಉತ್ತರ ಬರೆಯುತ್ತಾನೆ: 'ನೀನು ಮೋಸಗಾರ! ನಾನು ನಿನ್ನಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದು ಮೂವತ್ತು ಸಾವಿರ; ಈಗ ಅರವತ್ತು ಸಾವಿರ ಅಂತ ಬರೀತೀಯಾ? ನೀನಿಂತಹವನು ಎಂದು ಮೊದಲೇ ಗೊತ್ತಾಗಿದ್ದರೆ, ನಿನ್ನ ಹತ್ತಿರ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ..' ಈ ಬೇಸರಿಕೆಯ ಉತ್ತರವೇ ನಿನಗೆ ಆಧಾರಪತ್ರವಾಗುತ್ತದೆ. ಅನಂತರ ನಿರಾಯಾಸವಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಎಳೆಯಬಹುದಲ್ಲ!" ರಾಕ್‌ಫೆಲರ್ ವಿವರಿಸಿದರು.

"ಎಲಾ, ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯೆ!" ಎನ್ನುತ್ತಾ ಗೆಳೆಯ ಮೂಗಿನ ಮೇಲೆ ಬೆರಳಿಟ್ಟುಕೊಂಡ.

❄ ❄ ❄

ಈ ರಾಕ್‌ಫೆಲರ್‌ನ ಮೊಮ್ಮಗಳು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಆರನೆಯ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದಳು. ಒಂದು ದಿನ ಉಪಾಧ್ಯಾಯಿನಿ 'ಬಡತನ'ದ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯಲು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರಿಗೆ ಹೇಳಿದರು. ಬಡತನವೆಂದರೆ ಏನೆಂಬುದೇ ಅರಿಯದ ಆ ಬಾಲಕಿ ಈ ರೀತಿ ಬರೆದಳು: ಒಂದು ಊರಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ತುಂಬಾ ಬಡವನಿದ್ದನು. ಅವನ ಮನೆಯ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಮಾಲಿಯೂ ತುಂಬಾ ಬಡವನಾಗಿದ್ದನು. ಮನೆಗೆ ಅಡುಗೆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಅಡುಗೆಯವನೂ ತುಂಬಾ ಬಡವನಾಗಿದ್ದನು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಆ ಮನೆಯ ಕುದುರೆಗಾಡಿ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಚಾಲಕನೂ ತುಂಬಾ ಬಡವನಾಗಿದ್ದನು, ಇತ್ಯಾದಿ ಇತ್ಯಾದಿ!

—ಸಂಗ್ರಹ : ಎನ್ ಗೋಪಿನಾಥ

❄ ❄ ❄

ಗಾಂಪನೊಬ್ಬ ಕುದುರೆಯನ್ನೇರಿ ವೇಗವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ. ದಾರಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಸ್ನೇಹಿತನ ಮನೆ ಮುಂದೆ ಬಂದಾಗ ಅವನು ಕೇಳಿದ: "ಎತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಿರುವೆ?" ಗಾಂಪ ಹೇಳಿದ, 'ನನ್ನನ್ನೇಕೆ ಕೇಳುವೆ? ಕುದುರೆಯನ್ನು ಕೇಳು!"